

تحلیل و بررسی امکان‌سنجی ایجاد مسیرهای حمل‌ونقل غیر موتوری در بسترهای فرهنگی تاریخی

(نمونه موردی: محدوده فرهنگی حافظیه شیراز)

رضا علیشاهی^{۱*}

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد طراحی شهری دانشگاه شیراز، شیراز، گلدشت ۳ معالی آباد، دانشکده هنر و معماری
ralishahi88@gmail.com

چکیده

با ورود خودرو به پهنه‌های فرهنگی تاریخی شهرها در دوران معاصر، مناسبات دیرپای حرکتی و نحوه‌ی پیوند میان عناصر ارزشمند موجود در آن‌ها دچار تغییرات بسیار اساسی گشت. به‌نحوی که حرکت سواره سیطره خویش را بر تمامی نظام‌های حرکتی موجود در بافت‌های تاریخی گسترده و آن‌ها از درون دچار گسست نمود. با تغییر روح زمانه و پدید آمدن مباحث مبتنی بر پایداری و جریان‌های سبز در عرصه‌های ادبیات شهرسازی معاصر، انگاره حمل‌ونقل غیر موتوری به‌عنوان راه‌حل برون‌رفت از مشکلات ناشی از خودرو در بافت‌های شهری مورد تأکید قرار گرفت. در این راستا در سال‌های گذشته در ایران اهمیت ایجاد پیاده‌راه‌ها و مسیرهای ویژه دوچرخه به‌عنوان مهم‌ترین نموده‌های حمل‌ونقل غیر موتوری بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته است به‌نحوی که با ظهور فزاینده این مسیرها در بسیاری از شهرها روبرو بوده‌ایم که عمده آن‌ها به دلیل عدم برخورد علمی مناسب در امکان‌سنجی ایجاد مسیرهای حمل‌ونقل غیر موتوری با شکست روبرو بوده‌اند. در این پژوهش با توجه به ادبیات جهانی حمل‌ونقل غیر موتوری، سعی در ارائه چارچوبی به‌منظور ارزیابی امکان‌سنجی ایجاد مسیرهای حمل‌ونقل غیر موتوری در محدوده حافظیه شیراز در چهار سطح تناسب کالبدی پیاده‌رو، منظر شهری، مرزبندی و حریم‌گذاری و کاربری‌جداره شهری و معیارهایی برگرفته‌شده از این سطوح شده است. بر این اساس با توجه به سطوح و معیارهای یادشده در راستای ایجاد مسیرهای حمل‌ونقل غیر موتوری راهبردهایی به‌منظور تسهیل و تشویق استفاده از حمل‌ونقل غیر موتوری در چهار سطح یادشده ارائه گشته است.

واژه‌های کلیدی: «مسیرهای حمل‌ونقل غیر موتوری»، «پیاده‌مداری»، «دوچرخه‌سواری»، «محدوده فرهنگی حافظیه شیراز».

۱- مقدمه

امروزه تأمین سلامت و امنیت، افزایش تعاملات اجتماعی، صرفه‌جویی در هزینه‌های حمل‌ونقل، کاهش آلودگی‌های محیط‌زیست و کاهش تصادفات در کانون توجه برنامه ریزان قرار گرفته شده است. در این راستا با توجه به ویژگی‌های منحصربه‌فرد امروزی در ادبیات شهر سازان رسیدن به پویایی اقتصادی، محیط‌زیست قابل زندگی و برابری اجتماعی از جمله موارد مهم در زمینه پایداری به شمار می‌رود. در این میان پیاده‌روی و دوچرخه‌سواری روش‌هایی ایده آل برای سفرهای درون‌شهری هستند زیرا هیچ‌گونه آلودگی هوا یا صدا ایجاد نمی‌نمایند و انرژی موردنیاز مستقیم توسط فرد تأمین می‌شود. طبق پژوهش‌های انجام‌شده در حوزه حمل‌ونقل شهری، در صورت وجود فضای مناسب و مطلوب، حرکت پیاده جایگزین مطلوبی در مقابل حرکت سواره است که خود می‌تواند به کاهش گره‌های ترافیکی در شهرها کمک نماید [۱] با نگاهی به